

Debreczen

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Varga-u. 5. :: Telefon szám 789.

Politikai naplapp

Egyes szám ára 1000 korona.
Előfizetési ár egy hóra 20000K

A Magyar Nemzeti Bank részvény-jegyzése hétfőn kezdődik és május hó 7-ig tart.

Rövidesen felállítják az önálló Magyar Nemzeti Bankot. -- A gazdák tíz millió aranykoronát fognak jegyezni. -- Schandl Károly államtitkár nyilatkozata a gazdák részvényjegyzéséről.

Budapest, április 25. Illetékes helyről kapott értesülésünk szerint a Magyar Nemzeti Bank jegyzése előreláthatólag folyó évi április 28-án hétfőn fog megkezdődni és a jegyzésre a folyó évi április 28 és május 7-ike közötti idő fog rendelkezésre állani.

Budapest, április 25. Az önálló magyar jegybank felállítása a szanálási javaslat elfogadása következtében rövidesen megvalósul és ezzel kapcsolatban napok óta tanácskozások folynak a pénzügyminiszter, a kereskedelmi miniszter és a népjóléti miniszter vezetésével, hogy a jegybank alapítójának jegyzésére vonatkozó módokat megbeszéljék. Mint tegnap megírtuk, a gazdák 10 millió aranykoronát fognak jegyezni, amely a felállítandó jegybank alapítójának egyharmad részét teszi ki és a tanácskozáson megállapodtak arra nézve, hogy a jegyzéshez szükséges idegen valutát a később beszolgáltatandó buzamenység előlegül miképpen fogják a gazdák rendelkezésére bocsátani.

Schandl Károly földművelésügyi államtitkár a jegybank felállításával kapcsolatban a gazdátársadalommal legutóbbi folyt tárgyalásokról a következő felvilágosítást adta:

— A gazdátársadalommal a jegybank részvényjegyzése ügyében a napokban folytatott tárgyalások teljes eredménnyel végeztek. Ellentétek nem merültek fel, sőt a legutóbbi tárgyaláson a gazdaszervezetek részéről elismerő nyilatkozatok hangzottak el, hogy a kormány minden áron megkönnyíti a gazdáknak a részvényjegyzést. Gondoskodás történt arról, hogy a gazdák külön valutaelőleget kapjanak, amivel minden nehézség elhárul a gazdák jegyzésének útjából. A gazdák e kedvezmény révén saját szervezeteiknél jegyezhetik a részvényeket, tehát nem bankoknál, hanem a szervezeteknél és Földhitelintézeteknél. Ehez a valutakölcsönhöz a malomkoncentrációnak semmi köze nincs. Minden remény megvan arra, hogy nemcsak a nagyobb birokosok, de a Hangya és az OKH szervezetek utján a kisgazdák is nagy számmal vesznek részt majd a jegyzésben. Minden kilátás arra vall, hogy a jegybank jegyzésénél is vissza fog tükröződni az ország agrár jellege, de meg van a kilátás arra is, hogy a jegybank alapítóját belső földi jegyzés után sikerül fedezni és nem szorulunk a külföldi érdeklődésre.

Budapest, április 25. Magánforrásból azt jelentik, hogy a jegybank részvényeinek jegyzése körül nagy

viták folytak. E pillanatban úgy áll a helyzet, hogy az alaptőke 40 százalékát az állam, 30 százalékát az agrár érdekeltség, 30 százalékát pedig együttesen az ipari és kereskedelmi érdekeltségek jegyzik. Vannak olyan hangok is, melyek a gazda érdekeltségeknek 45 százalékot kívánnának biztosítani.

Nógrádmegye 2500 aranykoronát jegyzett.

Nógrád—Hont egyesített vármegye közgyűlést tartott, melyen bizalmat szavazott a kormánynak és elhatározta, hogy a Magyar Nemzeti Bank alapításában a vármegye alapjaiból 2500 aranykoronával részt vesz.

Hegymegi Kiss—Szilágyi nem látják össze a házat.

Budapest, ápr. 25. Az utóbbi napokban a jobb és baloldali ellenzéki sajtó útján az a hír terjedt el, hogy az ellenzéknek néhány polgári tagja a nemzetgyűlés elnapolása óta tárgyalásokat folytat arra nézve, hogy a törvényhatósági választásokra vonatkozó törvényjavaslat sürgős letergyalására összehívassák a Házat. A hírek szerint az említett tárgyalások élén Hegymegi Kiss Pál és Szilágyi Lajos képviselők állnak. A lapok szerint mára lépéseket is tettek volna a miniszterelnöknél ez ügyben.

Szilágyi Lajos erre nézve ma nyilatkozatot tett, melyben a Ház összehívásáról szóló híreket kategorikusan megcáfolja. Kijelentette ugyanis, hogy egyáltalában nem volt szódedéka a házat a rendes ülészek megkezdése előtt összehívni és tudomása szerint a polgári ellenzék egyetlen tagja sem foglalkozik és nem is foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a nemzetgyűlést a törvényhatósági választásokra vonatkozó törvényjavaslat sürgős letergyalására összehívassák.

A Ház összehívására vonatkozó híreket ugyancsak megcáfolta a nemzetgyűlés enkösege is.

Szerbia vasúti anyagot kér Németországtól.

Belgrádból jelentik: A Kunze-Ribár-féle szerződésnek az az alapja, hogy Németország 25 millió aranyárért fizet Jugoszlávia részére a jóvátételi számlára.

A ma tartott minisztertanácsban elhatározták, hogy bizottságot alakítsanak, amely legközelebb Berlinbe utazik s megkéri az illetékes köröket, hogy a 25 millió aranyárért értéket vasúti anyagban és vasúti kocsikban szállítsák Jugoszláviának.

Románia mozgósítás előtt.

Katonai intézkedések az erdélyi városokban a besszarábiai veszély miatt. — Tulságos optimizmussal nem szabad fogadni a romániai híreket.

Nagyvárad, április 25. Tegnap román és román nyelvű plakátokat ragasztottak ki, amelyek elrendelik, hogy 42 éves korig a férfi lakosságnak készenlétben kell állani katonai behívó esetére. Szilágy megyében kifüggesztett plakát szerint 42 éves korig a mozgósítási parancs után 24 óra alatt mindenki tartozik bevonulni.

Ezek az intézkedések a besszarábiai kérdéssel állanak összefüggésben, amennyiben a román hadügyi kormány fel akar készülni a Besszarábia felől jövő esetleges támadással szemben. Mindazok a hírek, melyek arról szólnak, hogy az oroszok már be is törtek volna Besszarábiába, minden alapot nélkülöző koholmányok.

Budapest, április 25. Beavatott helyen figyelmeztetnek ma, hogy a magyar közönség nem teszi jól, ha tulzott optimizmussal veszi a romániai híreket és készpénznek vesz minden hírt, melyet sokszoros nagyításban hoznak át a határon. Oroszország ugyan készül arra, hogy Besszarábiát megszeresse, de háború közvetlen kitéréséről még nem lehet beszélni. Egyelőre még csak a diplomácia dolgozik mindkét részen mélyen letakart kártyákkal és elfödött módokkal.

Vasárnap jelenik meg az új lakásrendelet.

A lakók szövetsége az aranyparitásos bérlőfizetésnek aug. hóra való elhalasztását kéri.

Budapest, ápr. 25. Bethlen István gróf miniszterelnök ma délelőtt 1 óra hosszat tárgyalta Klébelsberg Kunó gróf kultuszminiszterrel, majd Petrisevich Horváth Emil báró államtitkár fogadta, aki a tegnapi minisztertanács által elfogadott új lakásrendelet szövegét mutatta be a miniszterelnöknek. A rendeletet a Budapesti Közlöny vasárnap reggel megjelenő száma fogja közölni.

Budapest, ápr. 25. A lakók szövetsége elhatározta, hogy még a mai nap folyamán sürgős lépéseket tesz úgy Bethlen István gróf miniszterelnöknél, mint Vass József népjóléti miniszternél, hogy a lakásrendeletnek a béremelésre vonatkozó szakaszait valamilyen módon enyhítsék. A lakók szövetségének az a fő kívánsága, hogy a most tervebe vett és május 1-én esedékes aranyparitásos emelés kötelező voltát halasszák el augusztusra, amikor remélni lehet, hogy a gazdasági viszonyokban javulás következik be. A lakók szövetségének megbízásából dr. Várady Ernő és dr. Fáy Sándor ma délután 5 órakor adták át a memorandumot Bethlen István miniszterelnöknek utána pedig Vass József népjóléti minisztert keresték fel. — A miniszterelnök kijelentette, hogy a választ későbbi időpontban fogja megadni.

Ma délelőtt a kereskedelmi érdekeltség az OMKE helyiségében értekezletet tartott, amelyen Barcsai Gábor a Baross-Szövetség alelnöke el-

nkölt és részletesen megvitatták a tervezett lakásrendeletnek az üzlet-helyiségekre és irodákra vonatkozó szakaszait. Az értekezleten elhatározták, hogy a lakásrendelettel szemben megindítandó mozgalmukat hozzácsatolják a lakók szövetségének akciójához.

Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter ezüstlakodalma.

Budapest, április 25. Klébelsberg Kunó gróf kultuszminiszter a napokban tartotta házasságának 25-ik évfordulóját és ez alkalommal feleségével együtt Esztergomba utazott, ahol Csernoch János bíboros hercegprimás megáldotta az ezüstlakodalomát ünneplő párt. A családi ünnepek lefolyása után a kultuszminiszter tegnap este érkezett vissza a fővárosba. Klébelsberg gróf az ország minden részéből üdvözölték. Az üdvözlő táviratok között helyet foglalnak: Horthy Miklós kormányzó, a főhercegi család és a magyar közélet számos tagjának, társaságának és intézetének üdvözlétei is.

Olvassa a Debreczenti

Magán emberektől függ a német kölcsön ügye.

Páris, április 25. A Petit Parisien jelentése szerint washingtoni hivatalos körökben za a vélemény uralkodik, hogy a német kölcsön, amely a jóvátételi kérdés szabályozására kidolgozott szakértői tervek legfontosabb része, az Egyesült Államokban könnyen elhelyezhető lesz. A bankoknak a szakértők szerint kérdést kellene intézni a kormányhoz, hogy a beleegyezés kieszközöljék.

A Matin jelentése szerint a pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy a német kölcsön sikere kizárólag a magánpénzemberektől függ, mint-hogy a kormány semmiképp sem járulhat hozzá.

Poincaré a radikálisok és szocialisták ellen.

Görcsösen ragaszkodik agresszív politikájához.

Páris, ápr. 25. Azon az ünnepi lakomán, amelyet a köztársasági egyesülés pártja tegnap este rendezett, Poincaré nagy beszédet mondott. — Behatóan foglalkozott a belpolitikával és rendkívül élesen szólott a radikálisok és a szocialisták szövetsége ellen. A kormány azt várja, hogy a jövőben kamarában olyan többség lesz, amely nem marad alul, bármilyen forradalmi vagy nem alkotmányos pártidiktatúrával szemben, akár jöjjön az.

Ezután ismertette még a jövőbeni kamara legfontosabb feladatait a belpolitikai téren, majd kijelentette, hogy külpolitikai feladatokat is kell teljesíteni. A kamarának a határokat is kell vetnie tekintetét, hogy biztosítsa Franciaország jogait és megszilárdítsa a világ békéjét. — Franciaországnak jóvátételeket és biztonságaért garanciákat kell követelnie anélkül azonban, hogy bárki is ferde világlátásban helyezhetné békés szándékait.

Nem szabad semmiféle alkalmat elszalasztani, amit a Ruhr vidéki vállalkozás sikere, a szakértők jelentése és a jóvátételi bizottságnak ennek megfelelő döntése követel meg. Meg kell kísérelni, hogy végre általános rendezés jöjjön létre, azonban a reális zálogokat nem szabad egyszerű német ígéretkért cserébe adni.

Pozsonyban még mindig bűn a Hymnus éneklése.

Prága, április 25. A pozsonyi törvényszék, mint a felvidéki lapok jelentik, a napokban ismét egy Hymnus-pórt tárgyalt. A törvényszék előtt 14 magyar állott azzal a váddal terhelve, hogy a csallóközi várkonyi templomban a magyar Hymnuszt énekeltek. Védőik hivatkoztak a táblának a komáromi Hymnusz-pörben hozott felmentő ítéletére, amelynek indoklása szerint a nemzeti dalok éneklése tiltva nincs, ha csak tartalmuk az országra vagy a többi nemzetiségre sértő kifejezést nem rejt magában. A bíróság ezt az érvelést nem tette magáévá, hanem a 14 vádlottat a köztársaság védelméről szóló törvény 14-ik paragrafusának 3-ik pontja értelmében büntetésnek mondotta ki közösen háborítás vétségében és fejenként 200 K pénzbüntetésre ítélte.

Megszűnt egy illeték.

Budapest, április 25. Mint a MTI jelenti, a pénzügyminiszter a listát kivitelei alkalmával természetben beszolgáltatandó kiviteli illetéket eltörölte.

Japan és Amerika konfliktusa a japánok kitiltása miatt.

Tokió, április 25. Tokióban és Oszakában valamennyi társadalmi réteg részvételével nagy tiltakozó gyűlés volt, amelyen tiltakoztak a japánoknak az Egyesült Államok területéről való kitiltása ellen. Kijua miniszterelnök a titkos tanácsban hangsúlyozta, hogy a kérdést sikerülni fog az amerikai néphez közvetlen folyamodással megoldani.

Helfferich holttestét felismerte a felesége.

A német nacionalisták vezére tényleg halálát lelta a svájci vasúti szerencsétlenségénél.

Berlin, ápr. 25. Tegnap még ellentmondó hírek érkeztek arról, hogy Helfferich dr. birodalmi gyűlési képviselő tényleg halálát lelta-e a bel-lizsonai vasúti szerencsétlenségénél. Ma megjött a teljes bizonyosság. Helfferichné, ki Drezdából utazott a szerencsétlenség színhelyére, felismerte a férje holttestét. Ma délelőtt a bellinzoni közszeg hatóságai gyász ünnepséget rendeztek. A tragikus

véget ért Helfferich földi maradványait Bellinzona város képviselőinek kíséretében Zürichbe szállítják.

Helfferich a német nacionalisták vezére volt. Olaszországi utjáról a szerencsétlenül járt vonattal utazott haza Németországba, hogy Hanau-ban első beszédét elmondja. Közben érte a katasztrófa és már nem tudott választóihoz jutni.

Duse Eleonora drámai jelenetek közt halt meg

„Hol vannak az én színészeim“.

Newyorkból jelentik: A lapok még mindig hosszú cikkben foglalkoznak Duse Eleonora betegségének és halálának körülményeivel. — Duse Eleonora amerikai turnéjának utolsó napjaiban állandóan légútról panaszkodott, úgy, hogy a számára egy gördülhető ültető kabint építettek, amelyet a kulisszák mögé gördültek és innen lépett egyenesen a színpadra.

Néhány nappal megbetegedése előtt hosszú táviratot intézett Maurice Gest-hez, az ismert newyorki sz. n. igazgatóhoz, amelyben egészségi állapotának megromlásáról panaszkodott és arról irt, hogy mielőbb vissza akar térni Olaszországba.

Néhány órával a halála előtt arról arról panaszkodott, hogy a világ elfelejtette és Pittsburgban senki sem törődik vele.

Ekkor vánkosáról felemelkedett és felkiáltott:

— Hol vannak az én színészeim? Vezessétek őket hozzám!

Ezután két tenyerét a mellére fordította és kimerülten hanyatlott vissza párnáira és anélkül, hogy egy szót szólott volna, örök álomba merült.

Rómából jelentik: Az olasz lapok Duse Eleonora haláláról úgy írnak mint valami nemzeti szerencsétlenségről. Az újságok első oldala kizárólag Duse Eleonorának van szentelve. Róma valamennyi színháza a gyász jeléül szünetel. A temetést államköltségen, hivatalosan végzik. A holttestet május elsején teszik hajóra Newyorkban és úgy szállítják vissza hazájába. A temetés részletei az elhunyt rendelkezésétől fognak függeni.

Egy ítéletben felmentés és büntetés.

A Weszprém kontra P. Nagy Zoltán féle rágalmozási pör

A debreceni törvényszéken tegnap a Weszprém Andor kontra P. Nagy Zoltán háboruságnak újabb fázisa játszódott le. Ezalkalommal P. Nagy Zoltán volt a vádlott. A kir. ügyészség három rendbeli rágalmozási és egy rendbeli becsületsértés vétsége miatt emelt vádat ellene.

A vádirat nagy vádpontja a következő: P. Nagy Zoltán azt állította egyik Casinóhoz intézett beadványában, hogy Weszprém egy jegyzőkönyvet, melyet előbb a direktoriumnak kellett volna megerősíteni személyesen vitte el Lőkovic Vilmoshoz. A vádirat szerint P. Nagy azt állította Weszprémről, hogy szovjet-kreatúra, mert Lőkovic kezéből elfogadta a zenedei igazgatóságot s fungált is ebben az állásban, anélkül, hogy a polgármesteri megerősítés megtörtént volna. A vádirat harmadik pontja szerint P. Nagy Zoltán azt mondta, hogy Weszprém egy közikarásban hamisan reprodukálta az ő kijelentéseit s három tényével kimerítette a rágalmozási tényálladékát.

Becsületsértéssel is vádolják P. Nagy Zoltánt, mert kijelentette, — hogy olyan ember, mint Weszprém nem való a város tisztikarába. A hatalmas büntető per folyamán, — mely reggel 9 órától délután fél 3 óráig tartott, kihallgatták Weszpré-

myt, mint tanut és sértettet, majd Lőkovic Vilmos, Besseney Lajosné, dr. Papp Károly, dr. Tankó Béla, dr. Csűrös Ferenc és Hammerstaedt János tanukat. A védőbeszédet dr. Tóth Aurél nyug. kuriai bíró, ügyvéd tartotta.

A bíróság a tanuvalomások alapján két rendbeli rágalmozási és egy rendbeli becsületsértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette P. Nagy Zoltánt. Egy rendbeli rágalmozásban bűnösnek mondták ki s 250,000 korona pénzbüntetésre ítélték.

Az ügyészség képviselője az egész ítélet, a védő a marasztaló rész ellen felebbezett.

KIVÁLÓ
FAJBOROK
Tudjék Gézáni! Kossuth-u. 15

Széghamosságok az utlevéllel.

Budapest, ápr. 25. A rendőrségre több feljelentés érkezett, hogy az utóbbi időben egy több tagból álló társaság, különösen vidéken családokat követ el. Azt híresztelték, hogy az illető Európába és Amerikába utazásra jogosító utleveleket, illetve azokra vizumokat tudnak szerezni, így Brazíliába is és hogy ilyen utlevelekkel az Észak-Amerikába való kivándorlás lehetséges. A rendőrség a nyomozást megindította és miután nyilvánvalónak tartotta, hogy ezeket az egyéneket azok közt kell keresni, akik kivándorlási ügyekkel szoktak foglalkozni, megállapította, hogy a vidéki embereket Polgár Kálmáné született Klena Mária pápai lakos beszéli rá az utlevelek megvásárlására. Polgár Kálmáné Szabó Gyula budapesti kereskedelmi utazó és ifj. Emez György magányozó részére ügynökösködött. — Szabó Gyula és ifj. Emez György a jelentkezők-től 50—60 dollárt vettek át azzal az ígérettel, hogy az utleveleket és vizumokat megszerzi, de egyetlen egy esetben sem szerezték meg az utleveleket és a pénzt sem adták vissza. — Eddig 12 feljelentés érkezett ellenük. Mindhármójukat előállították a főkapitányságra és kihallgatásuk után letartóztatták őket.

Kifogastalanul fest, mos, tisztít
PALOTAY
Kálvintér 5, Batthyányi 26

Ásók, Kapák, Kaszák,
Kerítés fonatok, Szőlő permetezők, épület vasalások, falszigetelő és kárnyos lemez, „Röhler“ dobsin, edények, gazdasági eszközök a Kossuth szobor
BÉSZLER és DÁVID vaskereskedésében olcsón kaphatók Tulajdonos Dávid Jakab

Frank Sándor
női divatháza
PIAC-U. 42. sz.

Női tavaszi felöltők
„COVERCOAT“
és
„Burberry“
kelméből.
Kosztümök Aljak Blousok Ruhák
nagy választékban raktárra érkeztek.

Téli idényről visszamaradt: velour, szőrme és szőrmezett kabátokat mélyen leszállított árban árusítjuk.

LEGUJABB.

Megszavaztatják a sztrájkoló nyomdászokat.

A főbizalmi testület félre állt.

Budapest, ápr. 25. A nyomdász sztrájk ügyében a főbizalmi testület ma délelőtti ülésén elhatározta, hogy félre áll és a döntést magára a nyomdamunkásokra bizza s ezért a munkásokat nyomdánként megszavaztatja. A szavazás időpontját nem állapították ugyan még meg, de előreláthatólag holnap megkezdődik.

Ujabb ellenforradalmi összekövés Oroszországban.

Berlin, április 25. Stockholmon keresztül jelentik, hogy a moszkvai lapok írják, hogy a legutóbb felfedezett ellenforradalmi összekövésnek több száz tagját letartóztatták. Az elfogottak közül 75-öt Szibériába deportáltak. A svéd lapok tudnak néhány halálos ítéletről is, sőt arról is, hogy a halálos ítéletek közül többet már végre is hajtottak.

Április 29-től május 5-ig még 120 koronával számítják a kölcsönelőleg takarékkoronáját.

Budapest, április 26. A MTI-nek illetékes helyről szerzett értesülése szerint az állami kölcsönelőleg tartozásokra április 29-től május 5-ig történő befizetéseknél minden 100 takarékkoronát 120 papirkoronával számítanak.

Kahr nem vette át Bajorország kormányzását.

Münchenből jelentik: Kahr dr. visszatérése után Bajorország kormányzása nem vette át, Egyelőre Münchenben marad, hogy magán és lívata os ügyeit elintézzé.

Benes Mussolinivel találkozik Rómában.

Prága, ápr. 25. Mint itteni politikai körökben hire jár, Benes dr. külügyminiszter előreláthatólag május közepén Olaszországba utazik, ahol állítólag találkozni fog Mussolinivel.

Nagyszabású pénzhamisító bandát lepletek le Bécsben.

Bécsből jelentik: A rendőrség nagyszabású pénzhamisító banda nyomára jutott. A banda igen nagy felkészültséggel és nagyszerű technikai eszközökkel hamisította a Csehszlovák kincstári dollár utalványt. A bécsi lapok hozzátesszik, hogy a gépek beszerzésében része van egy pozsonyi német újság nyomdavezetőjének is.

Berlinben az inség miatt terjed az öngyilkosság.

Berlin, ápr. 25. Az öngyilkosok száma Berlinben az inség következtében ijesztő mértékben szaporodott. Csak ma délelőtti 10 gázmérgezésről értesítették a berlini tűzoltóságot. A legtöbb esetben sikerült az életüket megmenteni.

Ehető ételt és tiszta ágyneműt kapnak ezután a szegényházi ápoltak.

86 millió korona a szegényeknek. — Félkiló kenyér és két deka zsír. — A tanács előteremtí a fedezetet.

A városi szegényház elhanyagolt állapotáról őszinte vélemények hangzottak el a múltban. A tisztí főorvos hivatalos jelentést adott arról, hogy a debreceni szegények élemezése tarthatatlanul rossz, a kenyér-adag kevés, az ételek pedig zsirtalanok. A beteg ápoltak szennyes, tisztátalan ágyneművel kénytelenek feködni, mert az ágynemű és fehérneműkészlet teljesen elrongyolódott és három ápolat közül csak kettőnek jut lepedő.

A népjóléti bizottság megvizsgálta a szegényházi állapotokat és jelentést tett a tanácshoz a kétségbeesítően szomorú tapasztalatokról. A jelentés szerint az élemezést feltétlenül meg kell javítani, mert a szegények napi kenyér-adagja még most is a háborúból maradt napi 25 deka éhségadag. A szegények ételhez pedig naponként 2 deka zsirt használ fel a konyha. 150 ágyból csupán 100 van lepedővel felhuzva és a szegényemberek ingjét bizony még a mesék királya sem irigyelheti. A szegényház borzalmas elhagyatottságának egyedüli oka, hogy a nehéz gazdasági viszonyok miatt a költségvetés évről-évre való deficitjét itt

is meg kellett érezni. A népjóléti bizottság alapos javaslatot terjesztett a tanács elé a szegényházi állapotok megjavítására. Elsősorban a kenyér-adag kétszeresre való felemelését, a napi zsiradagot pedig az eddigi fél deka helyett két deka-ban való megállapítását kéri. Multhatatlanul szükséges 400 lepedő és 450 ing beszerzése is, mert a szegényház fehérneműkészlete kimondhatatlanul elhanyagolt és csak a véletlen oka, hogy ilyen viszonyok mellett nem lett a legveszedelmesebb fertőzőbetegségek melegágya a szegényház.

A beszerzett ajánlatok szerint az élemezés feljavítása és a fehérneműk beszerzése több mint 86 millió korona tulkiadást jelent. A tanács elfogja rendelni a szegényházi állapotok megjavítását és a szükséges összegre fedezetet fog teremteni. A jog- és pénzügyi bizottság tegnapi ülésén erről számolt be Csűrös Ferenc dr tanácsnok. A tanács intézkedése általánosan megnyugvást keltett, mert a szegényházi állapotok a legközbömbösebb polgár és a legflegmatikusabb bizottsági tag előtt is állandóan vádoló lelkiismereti kérdés volt.

Hosszas vita után a vásárpénztár létesítésének javaslatán számos változtatást tett a jog- és pénzügyi bizottság.

A tanács javaslatának estig tartó bírálata. :: Éles hang a sertésvásár monopóljoga ellen. :: Ötven évre alakuljon a Vásárpénztár.

A Debreceni Vásárpénztár r. t. ügye a tegnapi jog- és pénzügyi bizottság ele került és alapos vita tárgyává tették azt a szerződési formulát, amit a Debreceni Első Takarékpénztár, a vállalkozó pénztintézet és az előkészítő bizottságok sorozata kidolgozott. Vásáry István tanácsnok, előadó, mielőtt az alapítási tervezetet ismertette, Markovics Elemér dr. kéri a tárgy levételét a napi rendről, mivel egy ilyen nagy jelentőségű és három emberöltőre kiható szerződés bírálatára elégtelennek tartja az előrehaladott időt. Szükségesnek tartja, hogy külön ülésen foglalkozzanak a szerződési tervezet bírálatával.

Ekly József kifogásolja, hogy a tanács csak egy tökérekeltségnek az ajánlatát terjeszti a közgyűlés elé. Szükségesnek tartja annak széleskörű nyilvánosságra hozatalát, — hogy Debrecen városa vásárpénztárt akar létesíteni, hogy más tökécsoport is, ne csupán a Szalámgyár r. t. érdekeltsége tehessen ajánlatot. Felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy a vásárpénztártól függetlenül a sertésvásár függetlenségét feltétlenül meg kell őrizni, mert tekintettel kell lenni a fogyasztó közönség és a kishizlók érdekére is. Csatlakozik Markovics Elemér dr. javaslatához.

Radó Rezső dr. hangsúlyozza, hogy a vásárpénztár ügye első sorban kereskedelmi és ipari kérdés, tehát ily szempontok elbírálását kéri. A vásárpénztár tulajdonképpen nem más, — mint a nagyjelentőségű állatvásárok modern formája. Kéri a tervezetnek azonnali letárgyalását.

Magoss György dr.: A tanács intenciója szerint ezt a kérdést feltétlenül dűlőre kell vinni és halogatás nélkül még az áprilisi közgyűlés plénuma elé kell terjeszteni, mert az értezők óta húzódo közérdekű ügy a látszat szerint most olyan rendkívül kedvező stádiumban van, hogy an-

nak megvalósulása elé a legnagyobb reménnyel lehet tekinteni.

A polgármester felvilágosítása után Vargha Elemér dr. tb. főjegyző — elnök — szavazást rendel a tárgyalás megtartása felől. A többség az azonnali tárgyalás megkezdése mellett van s Vásáry István pontról pontra ismerteti a javaslatot, aminek általánosságban való bírálata — több, mint három órára nyúlik.

Ekly József a szerződési tervezet első szakaszát azért kifogásolja, — mert a sertésvásárok tartására monopóljogot nyer a vásárpénztár. A hosszú körmondatot nem tartja világosnak és a vállalat céljait határozottan.

Magoss György dr. a tervezet több szakaszának olyan kijavítását kéri, hogy a vásárpénztár kizárólag sertés vásárok tartásával és az ezzel kapcsolatos kereskedelmi üzletek folytatásával foglalkozhasson.

Freund Jenő: A vállalat 800 millió korona alaptőkéjét kevésnek tartja Kivánatos volna, hogy a város — bármily teherrel jár is — a főrésztvényességet a maga részére biztosítsa, mert midőn igen értékes telket ad át és felbecsülhetetlen értékű vásártartási jogot ad ki a kezéből, az anyagi ellenszolgáltatás jogos. A 75 éves amortizálás tulságosan hosszú, nem szükséges 50 évnél tovább tartó tökéamortizálás.

Hegedűs Jenő: Csatlakozik ahhoz a javaslatához, hogy a város biztosítsa főrésztvényességét, majd Ekly József a vásárpénztár felállítási helyét kifogásolja.

Markovics Elemér dr. kijelenti, — hogy csak a javaslat általános vitájáról van szó. Hangsúlyozza, hogy a város a vágőhid mellett értékes telket adja át, megkövetelheti a megfelelő ellenértéket is.

Ekly József: Miért van kikötve hogy az igazgatóságban feltétlenül helyet kell biztosítani az Iparkamara és Mezőgazdasági Kamara főtít-

kárának? Ez szerinte felesleges. Inkább a husiparosok és a fogyasztóközönség érdekképviselete a fontos. Magoss György dr. reflektál Freund Jenő dr. észrevételére és kijelenti, hogy a város érdekei teljesen védve vannak a vásárpénztárnál. A szerződés ugyanis a bevétel 25 százalékát a város részére biztosítja.

Ezután még hosszantartó vita indult meg és a vásárpénztár létesítési tervezetét este 7 óráig tárgyalták. Ezzel utolsóelőtti stádiumba került a sokáig húzódo ügy és az elfogadott kifogások szerint változtatott szerződési tervezet a hónap végen megtartandó törvényhatósági közgyűlés elé kerülhet.

Április 27-től, május 2-ig, tilos mindenféle gyűlés és felvonulás.

Budapest, április 25. Rakovszky Iván belügyminiszter a mai napon valamennyi rendőrhatalósághoz a következő körrendeletet intézte:

Tekintettel arra a sajnosan tapasztalt helyzetre, hogy a közállapotok nem jutottak teljes nyugvópontra és ennek következtében tartani lehet attól, hogy a népgyűlések felvonulások, összejövetelek a közrend megzavarására vezethetnek, szükségesnek találom, hogy f. évi április 27-ik napjától kezdve május 2-ik napjáig bezárólag gyűlések, felvonulások, ünnepélyek és összejövetelek ne engedélyeztessenek.

Felhívom Méltóságodat, hogy fentiekre az alsóbbfoku rendőrhatalóságokat azonnal a megfelelő módon értesítse és utasítsa, hogy ezen rendeleteknek teljes szigorral szerezzenek érvényt. Amennyiben ezen tilalom dacára is gyűlések, felvonulások, körmenetek törőnnének azokat karhatalom igénybe vétele mellett fel kell oszlítani és jelen rendeletem ellen vétőkkel szemben a megtörő eljárás azonnal meg kell indítani.

Ezer zsák emberi csont.

Páris, ápr. 25. Mint a lapok jelentik a görög vizeken elhaladt egy Szmirnából érkező holland gőzös, amely ezer zsákra való emberi csontot vitt a fedélzetén. A szállítmányt a hajóval mint müttrágyát küldték. Több más hajó hasonló szállítmánnal ezután következik. A görög lapok felszólítják a kormányt, hogy a kisázsiai őldöklékek áldozatai csontjainak ilyen ipari feldolgozása ellen tiltakozzék.

Kopinics megszökött, de elfogták.

A Nagyvárad Esti Lap írja, hogy Kopinics Jenő az ismert budapesti sikkesztő, akit két hónappal ezelőtt Bukarestben letartóztattak, megszökött Kopinics azonban néhány óra múlva újra elfogták.

Adalbert német herceg Oroszvárra jön.

Bécsből jelentik: A tegnapi napon olyan hírek terjedtek el, hogy a német trónörökös Bécsbe érkezett és az egyik szállóban tartózkodik. A hírek csak annyi alapja van, hogy a német császári család egy tagja Adalbert herceg áitulazott Bécsen, hogy Lónyai herceget oroszvári birtokán meglátogassa.

Világhírű „Puch” motorok, kerékpárok gumik, alkatrészek és javítások gyári áron kaphatók Molnár Testvéreknel a Nagytemplom mellett. Telefon 7-27. sz. Prima külső gumi 110.000 K. Prima beiső gumi 30.000 korona.

Hírek

Vasárnapi istentiszteletek.

A ref. templomokban: Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál Szele György; délután 5 órakor prédikál Uray Ferenc. Kistemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Révész Imre; délelőtt 11 órakor Papp Imre; délután 3 órakor Marton Sándor. Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál Peleskey Sándor; délután 5 órakor Gábor András. Árpád-téri templomban délelőtt 10 órakor prédikál Baja Mihály; délután 3 órakor Peleskey Sándor. Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc; délután 3 órakor Papp Imre. A Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor prédikál Kustár Dániel. Nyilas telepen délután 5 órakor prédikál Zámboéry Sándor. Paczon prédikál Mezei Béla. Ágendázik Sipos Imre. Kollégiumi Oratóriumban reggel 8 órakor Nagy István.

Vasárnapi iskolák a következő helyen tartanak: Diakonissza Otthonban, Ispotály telep, délelőtt 9 órakor; Széchenyi utca 4-ik szám alatti parochián délelőtt 9 órakor; Dóczy intézetben, Kossuth utcán délelőtt 9 órakor; Leány utcai iskolában délelőtt 9 órakor; Nőegyleti Árvaházban délelőtt 9 órakor; Csapó kerti iskolában délelőtt 9 órakor; Csapó utcai iskolában délelőtt 11 órakor; Homokkerti imaházban délelőtt 11 órakor; Egyháztéri fiúiskolában délelőtt 11 órakor; Pacsirta utcai fiúiskolában délelőtt 9 órakor; Rakovszky u. iskolában délelőtt 11 órakor.

A Konfirmált Leányok Szövetségeinek összejövetele vasárnap délután fél 4 órakor Ispotály telep 9-ik szám alatt tartatik.

A Keresztény Ifjúsági Egyesület folyó hó 27-én, vasárnap, Kollégium földszint 4-ik szám alatt, délután 5 órakor a szokásos összejövetelét meg tartja.

A Kálvinisták Templomegyesülete Vegyes Énekkara tanulási óráit hetenként hétfőn és csütörtökön tartja 6-7-ig a Tanító Otthonban (Egyházi hivatal udvarán, keresztpéület). Új tagok jelentkezését ugyanakkor és ugyanott elfogadja Szabó Lajos ref. kántor, karnagy.

Az ág. h. ev. templomban (Miklós utca 3) az istentiszteletet folyó hó 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor Labossa Lajos vallástanár végzi. — Kedden délután 5 órakor konfirmációi oktatás.

— **Személyi hír.** Surgóth Jenő gazdasági főfelügyelő, ki szabadságon volt, tegnap megjelent hivatalában s Hajdúvármegye valamint Debreczen szab. kir. város gazdasági főfelügyelőségének vezetését ismét átvette.

— **Előadás az iparosok részére.** Az iparistület tervbe vette, hogy az iparosok tájékoztatása céljából az őket közelebről érintő törvény, rendeletek és adó kérdésekről sorozatos előadásokat rendez. Az előadás f. hó 27-én; (vasárnap) délelőtt 11 órakor lesz az iparistület dísztermében. Előadó dr. Harsányi Imre tb. tanácsnok, aki az új ipartörvény rendelkezéseit fogja ismeretlni. Az iparistület ezúton hívja fel az iparosokat, hogy az előadáson minél többen jelenjenek meg.

— **A Kath. Otthon utolsó kulturdélutánját** f. é. április hó 27-én vasárnap délután 5 órakor tartja saját helyiségében. Ez alkalommal Dr. Zalai János áll. főreáliskolai igazgató tart előadást a hitközségi életéről.

A „Debreczeni” ankétja a kereskedelem helyzetéről.

Debreczeni kereskedők nyilatkozata. - A szabadforgalom visszaállítását követelik. - 25-30 százalékkal olcsóbb lenne minden. - A behozatali és devizabajok keservei.

Mai számunkban folytatjuk vasárnap megkezdett ankétunkat a kereskedelem helyzetéről. Sorban kívánjuk megszólaltatni a debreczeni kereskedőket, elsősorban a textil és hasonszakma képviselőit. Most a

Kontsek Kornél cég

főtéri üzletébe vezetett első utunk. A cég tulajdonosa és főnöke, Kontsek Kornél a következőkben adott szíves választ kérdéseinkre:

— A mi szakmánkbeli kereskedelem legsúlyosabb baja a behozatali engedélyek körüli sok visszasság. — Szárazon elmúdom, hogy milyen komplikált és költséges eljárást kell végigszenvetni, míg megfelelő áruhoz jut a kereskedő és hogy mennyire megdrágítja ez az eljárás az árut. Hogy az elején kezdjem. — ami még a legkevésbé — egy behozatali irrlapot kell vennünk 4000 koronáért. Meg kell határoznunk, hogy hány kilogram árut, mennyi értékben kívánunk behozni. Mondjuk 200 kg. gyapjuszövet akarok behozni 40 millió korona értékben. Fél pro mill értékű bélyeget kell az irrlapra ráragasztani, ami ez esetben 20 ezer koronának felel meg. Még ez is rendben volna, de ha az ember 200 kg. árut kér, akkor legjobb esetben 50 kilogrammút kap s természetesen a belyegköltés a negyedrésznyi árut sújtja. Mikor megjön az engedély, fizetni kell illetéket a Kamarának 2 százalékat a Textilgyárosok országos egyesületének, amely javasolja, adminisztrációs költség címén. Háromszázötven kilogram szövetárura illeték címén fizetnem legutóbb külön 800,000 és külön 640,000 koronát. Ekkor még a szövet Bécsben van. Más kérdés, hogy miként tudok hozzájutni. Ezer nehézség merülhet fel. Például van engedélyem vastag gyapjutakaróra, — véletlenül nem tudtam kapni csak vékonyabbat, már nem adják ki az árut, hanem utasítanak, hogy szerezzek újabb engedélyt, persze újabb költségekkel. A budapesti kereskedők panaszzalják hogy az engedéllyel kezükben nap-hosszat kell a fővámhivatalnál sorra állniok. — Annyi bizonyos, hogy a behozatali szabaddá tétele, a szabadkereskedelem 15-20 százalékkal olcsóbbá tenné az árakat.

— Nagyon helyes a magyar gyár-
ipar pártolása, de e téren túlzásba mennek és teljesen kiszolgáltatják a kereskedőt és a közönséget a gyárosok kénye-kedvének. Betudom bizonyítani, hogy például a hazai karton Bécsben 14.000 osztrák koronába kerül, míg nálunk 28.000 magyar korona, holott pénzünk csaknem parit áll. Nekünk készpénzzel kell fizetnünk, külföldinek adnak hitelbe is.

— Még súlyosabbak devizabajok. Devizára nem ad a deviza-központ, hogy úgy elhúzzák a kiutalást, hogy addig tizenháromszor bukfenezett a mi pénzünk. Volt idő, mikor én például 40.000 cseh koronával tartoztam cseh gyárosoknak, ha vártam volna a kifizetéssel a deviza-központ kiutalására és most kellett volna kifizetni a tartozást, holott én már réges régen 80-as cseh koronával kalkulálva adtam el az árut, — akkor régen készen volnék és odaveszne egész életem munkájának eredménye.

— Valamilyen javulást jelentett, illetve jelent, hogy ha az ember le-

tesz effektív valutát a Deviza-központnál, úgy kiutalják a devizát, de megint csak levonással, mely egy-egy és fél százalék. Aztán meg lehetett és lehet külföldi követelést vásárolni. Malmok, szalámigyárosok szállítanak ki külföldre, ezeknek követeléseit lehet megvenni és azzal fizetni. Azonban ezek tíz százalékkal drágábban számítják az árfolyamot, aztán egyes esetekben rizikóval is jár. Például egy debreczeni kereskedő a megbukott Frankl Andor terménykereskedő cégtől vett 25 millió korona külföldi követelést és odavesztett a pénze, mikor Frankl megbukott.

— A kalkulálás teljesen szolid régi alapon a kereskedő vesztét jelenti. Újabban az ugynevezett valuta-szpannungot is be kell számítani. Ha teljesen simán menne minden, 20-25 százalékos olcsóbbodás is elérhető volna. Ma megint csak ott vagyunk a kötött kereskedelem révén, hogy Bécs diktál.

— A takarékkorona rendszer rendkívül sok zavart csinál, a könyvelésben pedig valóságos khaoszt. A gyárosok 8 napon túl történő fizetéseknel már takarékkoronát követelnek, szóval a kilencedik napon egyszerre 18 százalékkal megdrágul az áru. Hogy kalkulálja ezt be a kereskedő, viszont megtörténhetik a mai pénzügyekben, hogy nagyobb összeget nem tud egyszerre kifizetni.

— A kereskedő sok baján csak egy segít, ha szabaddá teszik a kereskedelmet, ezzel a közönség is jól járna, sokkalta olcsóbban tudna vásárolni.

A Hegedüs-áruháza

Szent Anna-utca 5. szám alatt lévő új helyiségébe is ellátogattunk. A cég főnöke, Hegedüs Ármin a következőkben válaszolt érdeklődő kérdéseinkre:

— A kereskedőnek manapság nem valami rózsás a helyzete. Az áru borzalmasan drága, a közönség nem bírja megfizetni. Tíz-tizenkét nap óta meg éppen erős pénzügye tapasztalható. A kényszerkölcsönök sok pénzt kivont a forgalomból. A behozatali bajok súlyosbították a helyzetet, a magyar gyártmányt pedig valami lánckereskedelem tartja a kezében, négy-öt kéz drágítja, amíg hozzánk jut. Mi szívesen óhajtanánk jól bevezetni a magyar gyárak produktumait, de sokkal drágábbak, mint a külföldiek.

— Az árakban nincs az utóbbi időben emelkedés, de a takarékkorona bizonytalanságot teremt. Értelmetlenül sétál fel és alá. Mikor a magyar korona — hát Istennek — Svájcban emelkedik, akkor a takarékkorona is emelkedik. Azután a lebonyolítást is nehezebbé teszi a takarékkorona. Ha a kereskedőnek máskor volt 20 millió koronás váltója, most sohasem tudja, mennyi fedezet kell, mert hisz a váltó takarékkoronára szól és nem lehet tudni, lejáratkor nem-e lesz a takarékkorona 130 vagy 140.

— Másik baj, hogy a kereskedőnek a mai árak mellett sohasem lehet elegendő tőkét, a hitel pedig drága.

— Én is megvagyok győződve, hogy ha szabadforgalom lenne, az áru 25-30 százalékkal olcsóbbodna. A mai helyzetből nincs más kiút, mint a szabadforgalom helyreállítása.

Alvó emberek között.

Hideg tavaszi éjszaka. Az állomás épület harmadosztályú várótermében bolyongok. Rossz levegő. Lódn, padlón emberek fekszenek. Emberek!... Edes jó Istenem. Mert hát vannak azok is köztük. Alusznak. Egymás mellett szorosan, de mégis rendetlenül, szétszórva. Ugy néz ki a helység mint egy elhagyott csata-tér.

Egy lámpa világít. A kijáratnál egy rendőr áll. Beszélget a kapussal. Hallgatom őket... „Na mer ha a sógor itthon maradt volna, nem járt volna olyan jó mint odakinn”. — Nagyokat böllintgatnak. A vasutas pipázik. Nagyokat köp mellé. — Ujra megszólal az egyik... „Azt mondta tegnap nekem egy ember, hogy ócsóbb lesz a kenyér a nyáron”. — ...Lesz a fenét — mondja a másik... Nem lehet arra semmitse számítani. — Látja komám, ez a pár csizma négyszázezer korona máma, én két éve harmincezerit vettem. — Rígen vót... — mondja a vasutas.

Egy gyerek feljajdul. Fázik. Egy nagy kendőbe csavarja az anyja. Csititgatja. Kislány az Istenadta. Nem akar aludni. Fenyegeti az a sáppadt, sovány nő, aki melette van. Nem ér semmit. Fázik és fázik. Végül vág rajta az anyja. A gyerek sirni kezd. Felébred a környék. Mérgek tekintetek mindenütt. Hogy minek utaznak éjszaka gyerekek... Nem fél az Istentől, — mondja a másik — ...hisz beteg lesz az a kis jószág.

A gyerek sir. Már az egész terem felébredt. Egy hórihorgas paraszt kiadja a jelszót. Ki kell küldeni őket. A gyerek anyja felkel, ölébe veszi a gyereket és sétálni kezd vele. Leccsülapulnak a kedélyek.

A rendőr ismer. Reám mosolyog. Parolázok vele. Nem szólnak egy szót se. Hallgatunk. — Valaki kinyitja a terem ajtaját. Egy részeg alak bukik be rajta. Fűtől, köhög, káromkodik, békétlen, nem talál helyet magának. Végre leül a földre. A falhoz támaszkodik. Csuklik... aztán elcsendesedik. De azért félszkelődik, a pipáját keresi. Megvan. Dohányt töm belé. Meggyújtja. Ujra hangos lesz... Emberek!... Egye meg a fene ezt a világot... Trüszent... — Énekelni kezd... Kondorosi csárdába jectet ig a lámpába... osztán három huszár a vendég... Emberek! Én is huszár vótam a kutyafáját. Honvéd-huszár. Két érmet kaptam, meg is rokkantam...

A rendőr leinti. Nem válaszol. Sumnyén pislog apró szemével. Valamit azért szeretne mondani. Megszólal... Nekem is vót két csillagom, nem muszáj azir henecegni. — A rendőr erőlyesen figyelmezteti, hogy hallgasson, ne blamérozza a rendet.

Már látom baj lesz. A környezet újra felébred. Azonban most odanyomul hallgatóni. — A rendőr felrántja a részeg embert és tolja maga előtt az örszobára.

Szürküllik. Legyuladnak a perron ivlámpái. A pesti személy berobog a pályaudvarra.

Carry.

— **A Békessy Vivó Klub junior elődöntője.** A Békessy Béla Vivó Klub junior elődöntő mérkőzése pénteken délután 6 órakor folyt le a klub vivótermében. Sorshuzás utján az első négyes csoportban Fűzessy főhadnagy, Simon Ferenc, Waldmann Jenő és Kardos Mátyás kerültek a ma délután 5 órakor kezdődő döntőbe. Az első három került be 2-2 győzelemmel. Második csoportba kerültek Csáky, Temesváry, Spiller, Veress és Sipos főhadnagyk, döntőbe kerültek Csáky 3 győzelemmel, Temesváry, Spiller 2-2 győzelemmel.

A „Debreczeni” 789. telefon száma:

NEUMANN JÓZSEF
ERKÓ CIPŐÁRUHÁZA PIAC 75.
Nagy választék női, férfi és gyermekcipőkben.
Fehérvászson cipők. Szolid árak. Szandálok.

— A rendőrség köréből. Elek Ferenc dr. rendőrfogalmazót, ki eddig Hajdunánáson teljesített szolgálatot, a debreceni rendőrkapitánysághoz hívták be szolgálattételre. Elek Ferenc dr. itt a sérülési igazosztályt fogja vezetni. Dr. Tóth Sándor rendőrfogalmazót, ki eddig a sérülési osztályt vezette, rendőri kihágási bírónak osztották be. — Dr. Kajáry Zoltán rendőrfogalmazót a hajduböszörményi kapitánysághoz rendelték ki.

— A Mansz kultürestéi szombaton és vasárnap. Mint már jelentettük a Mansz összes szakosztályai két nagy sikerűnek ígérkező kultürestét rendeznek a városi zeneközpontban április 26-án és 27-én vagyis szombaton és vasárnap 8 órai kezdettel az Erzsébet dalárda alapítókéje javára. A műsor minden tekintetben élvezetesnek s magas színvonalú ígérkezik, amennyiben annak keretében fellép: *Höchtl Margit* zongora művész, *Havas Gáborné* énekművész, *dr. Jóna Kálmán* zongora kísérete mellett, *Csurka Lenke* a színiakadémia kiváló növendéke komoly és vig szavakat ad elő. Alkalma lesz a közönségnek gyönyörködni a *Piribauer* kvartett, *Mándy Bertalan* gordonka, *Páricsy Pál* művészi hegedűjátékában. Kiemelkedő része lesz a műsornak *Bessenyei Lajos* és *Tankó Béla* előadása. Szerepelni fog azokon kívül *Vértes Lajos*, a Csokonai-színház művésze és *Kiss Béla* tenorista. Jegyek Molnár Ferenc utóda üzletében kaphatók 15, 12 és az állóhely 5 ezer koronáért.

— Nota bene. Egyik tegnapi hírünkbe értelem zavaró sajtóhiba csuszolt be. A kérdéses sorok helyesen így hangzanak: *Dr. Kardos Samu* ügyvéd 100 ezer koronát adományozott a kollégiumnak, *Guld József* pedig a kollégiumnak is, az izz. főgimnáziumnak is egy millió koronát adományozott.

— Tennis pályára árverelés. A debreceni Egyetemi Atlétikai Club két tennis pályáját, mely a Nagyerdőn, az építés alatt lévő sporttelepén már készen áll, az idei szezonra bérbe akarja adni. Feltételek az Egyetemi Körben délelőtt fél 12—fél 1-ig és délután fél 5—fél 6-ig megtehető. Az árverés a helyszínen holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

— Kálvin szobrocskák. Rövidesen apró, 30 centiméteres Kálvin szobrocskák kerülnek forgalomba. A szobrocskák árusítására az „Ingósdárgalmi” iroda kapott engedélyt. A befolyt jövedelemből 10 százalék a Kálvineum és a Kálvin-Házat illeti.

— A tolvaj idegen. Az államrendőrség letartóztatta Bene Lajos 38 éves foglalkozás nélküli egyént, aki utlevél nélkül szökött Debreczenbe s egy korcsmában egy asztalost becsomagolt, tekintélyes értékű szerszám kollekcióját ellopta. Minthogy Bene Lajosnak sem lakása, sem foglalkozása nincs és ráadásul nem is magyar állampolgár, nagyon valószínű, hogy őrizetbe vétele után rövidesen visszatoloncolják Nagyváradra. Bene Lajos kereskedőnek mondja magát.

— Lopott holmikat vásárolt. Szabó Ignácné debreczeni lakos egy ismeretlen egyéntől több olyan holmit vásárolt, melyekről az első pillanattól meg lehetett állapítani, hogy azok az *Qrszágos gyermekmenhely* tulajdonát képezik. Minthogy a holmik eredete mindenki előtt legalább is gyanús lett volna, az államrendőrség Szabó Ignácné ellen orgazdaság miatt eljárást indított.

„Antisanol” izzadás ellen.

2340 írástudatlan van a debreceni tanyákon.

Csurka István önálló indítványa. — Debrecen tíz milliót ad az analfabéták oktatására.

A politikai szölamok között legnagyobb népszerűsége jutott a magyar kultürfölény megtartása az utóállamokkal szemben. Egy szegény, kifosztott, életképtelen állam lakosainak magasabb kultürnívón kell eszerint állani, mint a nagyhatalmaktól agyontámogatott, krözüsi módon gazdag új államok népének. A magyar eredeti kultürája ezeréves fölényben is van az összes nemzetiségek felett, de szomorú, hogy az írni-olvasni tudás még mindig nem áll azon a fokon, hogy mindenki számára tulajdonjogot jelenthetne. Ezt a nemes, ideális célt akarta *Csurka István* igazgató keresztülvinni és önálló indítványt terjesztett a tanács elé a debreceni analfabéták tanításáról. Az indítványt a jog- és pénzügyi bizottságban tárgyalták. *Csurka István* kimutatása szerint a debreceni köz-igazgatás területén 4300 analfabéta van. Kéri ennek az állapotnak a megszüntetését és sürgeti, hogy a tanács írjon át az összes törvényhatóságokhoz és a kultüszeminiszterhez, hogy *rendeltesse el törvényesen az analfabéták kötelező tanítását.* Azonkívül, hogy Debrecen az első város, ahonnan ez a mozgalom kiindul, a költségvetésbe 100 millió

koronát vegyenek fel a kötelező oktatás költségére és gondoskodjon a tanács arról is, hogy a debreceni szégyenletes kultürállapot végleg szünyjön meg.

Csürös Ferenc tanácsnok az indítvány elhangzása után kijelentette, hogy *Csurka István* adatai tulzottak és tulzságosan pesszimista hangulatból indulnak ki. — Debrecenben az 1920. évi összeírás szerint nem 4200, hanem csak 2340 analfabéta van. Ezeknek legiöbbsé a messzi tanyákon él, távol az emberi kultüra bármilyen lehetőségétől. Az analfabétizmus leküzdésére a kormány már régebben intézkedett és főként ezért hívták életre az iskolán kívüli népoktatást. Debrecen a mostani viszonyok között nem képes önállóan megoldani az analfabétizmus szomorú kérdését, de a lelkes indítványra javasolja, hogy Debrecen az itteni iskolán kívüli népoktatás bizottságát 20 millió koronával támogassa a nagyjelentőségű kultürmunka végzésénél.

A bizottság hozzájárult a kultütanácsnok indítványához, de a 20 millió koronás támogatást 10 millió koronával lecsökkentette.

Aki rostával akar tolvajt fogni.

Egy meglopott cipész furcsa nyomozása betörője után.

Lippai János, Erzsébet-utca 2. sz. alatti cipész mestertől az elmúlt napokban egy betörő két millió értékű bört elemelt. *Lippai* ismeretlen tettes ellen tett feljelentést s a rendőrség mellett magánaton ő maga is külön nyomozást „helyezett folyamatba”.

Nyomozott pedig a következőképen. Alaposan gyanuba fogott egy nyiradonyi embert. Azután irt egy odaváló jóbarátjának, hogy a rejtélyes ügyre a rostavetés fortélyos művészetével próbáljon világot deríteni.

A rostavetés, mint tudvalevő, legutóljára *Könyves Kálmán* királyunk uralkodása előtt volt hivatalos nyomozási mód. A fevilágosodott uralkodó, mint kevésbé vértveztető intézményt, a boszorkányokkal együtt

hatályon kívül helyezte. Alkalmazásának az a lényege, hogy az a bűnös, aki fele a rosta fordul.

Diktum-faktum, a nyiradonyi jóbarát kivetette a rostát és — mit tesz Isten — a rosta megerősítette a magán gyanút. Azonnal levél érkezett *Lippai* címére a rostavetés szenzációs eredményéről.

Lippai a levelet felvitte és bemutatta a rendőrségen. Kérte a nyomozás az alapon való folytatását. A rendőrség ugyan nagyon jól tudja, hogy a mai ravasz világban még a verebet is nehéz megfogni egy ócska rostával, de mivel a károsult cipész pozitív gyanúsítottat nevezett meg, a nyomozást a nyiradonyi rosta által megmutatott irányban is bevezette.

Egy filmtröszt meg akart venni egy egész felvidéki várost.

A szlovenszkói ipari csödkök következménye. — Vasgyárból filmgyár. — Vasmunkásokból moziszinészek.

A nemrég iparilag és gazdaságilag fejlődőképes felvidéki kisvárosok között jelentékeny szerepet vitt Korompa, amely nagy vasiparról volt ismeretes. A korompai gyárakban 3000 vasmunkás kereste kenyerét és jövedelmét a szorgalmas munkásaladók. Mióta a Felvidék cseh megszállás alá jutott, a tótföld ipara teljes pangásnak indult, mert a cseh ipari politika a gyár-ipar centralizálását keresztülvitte. Így a nemrég virágzó felvidéki iparos kisvárosok visszafeljöttek és kihalt az a jellegzetes liktető élet, amiről olyan híres volt a felvidéki bányavidék. Legsúlyosabb csapást Korompa szenvedett, ahol az összes gyárak megbuktak és megszűnt minden kereseti lehetőség.

Több, mint háromezer ember lett itt egyik napról a másikra kenyértelen s ha a üzem nem indul meg, akkor a másutt letelepedett munkások egyenkint végleg elköltöznek majd oda, ahova kerestük, új lehetőségeiket kerete jövőjüket köti. Legutóbb érdekes hír keringett Korompán. Arról szólt a különös verzió,

hogy egy amerikai filmtröszt meg akarja venni a gyártelepet és európai termelése számára itt nagyszabású műhelyeket és üzemeket fog berendezni. Igazolni látszott ennek a hírnök a valóságát igen sok jelentős, figyelemre méltó körülmény. A telep fekvése rendkívül szép és kies, csupa hegy, erdő, patak, van itt gyár, bánya, vasút, jobb, alkalmas terepet ennél elképzelni sem lehet Szlovenszkóban.

A szabadban való felvételekhez szükséges rekvizitumok szinte mindenkinél kéznél van egy esomóban s a természeti szépségek a környéken valósággal egymást érik. Közel van a Tatra, nincsen messze ódon házaival Lőse, a szomszédságban van a szepesi vár és reverendás lakóival Szepeshely.

Az elmúlt télen az amerikai filmtröszt ügyésze, aki szlovenszkói származású ember, a Tatrában töltött pár hetet s ezalatt ellátogatott Korompára is, megtekintette a telepet, de anélkül, hogy hivatalos látogatásokat tett volna, újra eluta-

zott. Ennek a hatalmas filmtársaságnak az elnöke egy *Lorcy* nevű ur, akit ezalatt *Lázár Istvánnak* hívtak és előkelő községi család sarja. Körülbelül másfél évtizeddel ezalatt vándorolt ki Amerikába ahol nagyszerű érzékével elsajátította a filmszakma ezer fortélyát

Közérdekű levelek.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bocsásson meg, hogy egy pár panasszal fordulok becses lapjához, de abban a reményben teszem, hátha belőlük valamelyik orvoslásra találna.

1. A Tócs-kertben lakom, tehát a Kishegyesi-uton kell járnom. Két óra ebéd időm van és munkahelyiségem háromnegyed óra járás lakásomtól. Sietek, mert csak egy fél óram van evésre. Elérem a kis állomást. Tolatnak. 60—80 kocsi van összezsúfolva. Várok! 10 perc, 20 perc, még mindig nem mehetek át. Egyes türelmetlenek, mikor a tolatás megáll, átbujálnak a kocsik között. Én nem merek, mert hátha megindul és elgázol. Kár lenne értem, mert még fiatal vagyok. No, de kár ez másért is és ezen segíteni kellene, mert ez nagy forgalmi akadály, amit bizonyít az is, hogy ilyenkor 30—40 kocsi és téglásszekér öszszegyül. — *Tolassanak éjjel!*

2. A Kishegyesi-útról vezet a Faiskola-utóara az út közepén keresztül egy kis köves út. Ezt azonban esős idő esetén nem lehet megelni, mert az utkaparótt csak félóránként lehet látni. Nappal még megjár, mert nagy köveket dobálnak a sárba és azon át — kötéltáncos ügyességgel — jár a lakosság, de este már ezeket nem lehet látni, mert éppen ott égett ki a villanykörte három hónappal ezalott, de azóta nem vették észre. — *Sűrűben kellene az átjárót lekaparni és egy új villanykörtét felszerelni.*

3. Az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy oda helyezték a Fűvészkertet. Ebben beleesik az általunk régen letaposott út. Most tehát leszorítottak bennünket és régi szántásokon és egy lebontott, tapasztófalból épült házban kell átjárjunk, ami igen kellemes ilyen esős időjárásakor. Az ott lévő mérnök urnak panaszokodtunk és kértük, hogy valahogy töltsenek fel egy keskeny utat s ő a következő szavakkal vigasztalt meg: Taposásnak maguknak új utat! — Ez igen! Pedig mi is fizetjük az adót, csakúgy, mint a városban. *Nem lehetne ott egy kis utat csinálni?*

Tisztelettel a többiek nevében is
Egy Tócskerti.

— Minden vasárnap és Unneppnap PORTER SÖR csapolás a Vasuti vendéglőben.

— Megízlelte-e a MEINL cég a Tócs Stars keveréket, ha nem, úgy pedig róba vásárlás meggyőzi őnt annak kiválóságáról.

Gyönyörű nyakkendők Frank Edénál

OCSKA VASAT rezet és mirdennemű fém legmagasabb árért veszek Kovácsoknakhasználatóba cserélek. Nagyobb tételt elzálók **STEINER** Eötvös u.110. Tel:6 86.

Csak szombaton és vasárnap van NYITVA **5** reggel **5** óráig a Modern Cabaré

